

Problems of using information and communication technologies to increase the effectiveness of preschool education

Umida YOZIYEVA¹, Fazilat ABDIYEVA²

Karshi State University

ARTICLE INFO

Article history:

Received October 2021

Received in revised form

15 October 2021

Accepted 20 November 2021

Available online

15 December 2021

Keywords:

computer,
computerization,
information,
communication,
technology,
electronic media,
preschool education,
education,
system.

ABSTRACT

This article discusses and analyzes the relevance, as well as possible problems in the use of modern information and communication technologies in preschool education.

2181-1415/© 2021 in Science LLC.

DOI: <https://doi.org/10.47689/2181-1415-vol2-iss11/S-pp111-114>

This is an open access article under the Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ru>)

Maktabgacha ta'lim tashkiloti samaradorligini oshirishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish muammolari

ANNOTATSIYA

Kalit so'zlar:

kompyuter,
kompyuterlashtirish,
axborot,
kommunikatsiya,
texnologiya,
elektron vosita,
maktabgacha ta'lim,
tizim.

Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim jarayonida axborot-kommunikatsion texnologiyalaridan foydalanishning ahamiyati, dolzarbligi va muammolari to'g'risida fikr yuritilgan.

¹ Associate professor, Karshi State University. Karshi, Uzbekistan. E-mail: u.lutfullayevna@mail.ru.

² Master, Karshi State University. Karshi, Uzbekistan. E-mail: f.abdiyeva@mail.ru.

Проблемы использования информационно-коммуникационных технологий для повышения эффективности дошкольного образования

АННОТАЦИЯ

Ключевые слова:

компьютер,
компьютеризация,
информация,
связь,
технологии,
электронные средства
массовой информации,
дошкольное образование,
образование,
система.

В данной статье рассмотрена и проанализирована актуальность, а также возможные проблемы при использования современных информационно-коммуникационных технологий в дошкольном образовании.

Jamiyatni kompyuterlashtirish, axborot texnologiyalarini rivojlantirish bo'yicha vazifalarni hal etish uchun O'zbekiston Respublikasi Birinchi Prezidentining "Kompyuterlashtirishni yanada rivojlantirish va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish to'g'risida"gi [1] Farmoni, axborotlashtirishning milliy tizimini yaratish, zamonaviy axborot texnologiyalari va telekommunikatsiya vositalarining jamiyat hayotidagi o'rnini kuchaytirish, jahon axborot resurslaridan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish bo'yicha O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini yanada joriy etish va rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"[3]gi Qarorining qabul qilinishi ushbu sohaga bo'lgan yuqori e'tibordan dalolat beradi.

Bu islohotlarning davomi sifatida yosh avlodga zamonaviy pedagogik va axborot-kommunikatsion texnologiyalardan foydalangan holda o'qitishning ilg'or metodlarini joriy qilish, o'quv jarayonida jahon sivilizatsiyasi yutuqlari va axborot resurslaridan keng foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish maqsadida "2017–2021-yillarda O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi"[2]da davlat tomonidan yoshlar bilan ishlash siyosatini takomillashtirish, intellektual rivojlangan yosh avlodni barkamol inson qilib tarbiyalash, umumiy o'rta ta'lim muassasalari, xususan, boshlang'ich ta'lim sifati va uni baholash mezonlarini xalqaro standartlarga muvofiqlashtirish, kompyuter texnologiyalarini chuqur o'rganish bo'yicha ustuvor vazifalar belgilab berildi. Ta'lim sifati yaxshilash, uni zamonaviy pedagogik texnologiyalardan unumli foydalangan holatda tashkil etishga hozirgi kunda astoydil e'tibor qaratilmoqda. O'quv mashg'ulotlari jarayoniga elektron vositalarni tatbiq etish, kompyuter imkoniyatlaridan foydalanish ishlari respublikamizning maktabgacha ta'lim muassasalarida sezilarli darajada ommalashib bormoqda. Chunki mashg'ulot jarayonida zamonaviy texnologiyalarning tatbiq etilishi bolalarning faol bilim olishini ta'minlaydi, ularning individual va intellektual salohiyatini rivojlantirishga imkon yaratadi. Buning uchun maktabgacha ta'lim tarbiyachilari kompyuter bilan ishlashni uddalay olishi va o'quv predmetlarini kompyuter yordamida bolaga yetkazib berish ko'nikmasiga ega bo'lishi talab etiladi.

ASOSIY QISM

Maktabgacha ta'lim jarayonida ko'rgazmali vositalarga asosiy e'tibor qaratiladi. Chunki o'quv materiallarining tabiiy, jonli va ,eng muhimi, qiziqarli namoyish etilishi bolaning bilim olishini yengillashtiradi, o'rganilgan bilimni uzoq muddat xotirada saqlab qolish va amaliyotda foydalanishga imkon yaratadi.

Elektron vositalardan unumli foydalanish mashg'ulot samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Ya'ni mashg'ulotlardagi barcha mavzularni to'liqroq yoritish uchun bir qancha qoidalar, rasmlar, allomalarimiz siymolari, slaydlarga ega bo'lish talab etiladi. Lekin maktabgacha ta'lim tarbiyachilarining bu borada imkoniyatlari cheklangan. Bundan tashqari, har bir mashg'ulot uchun o'quv materiallari tayyorlash va ulardan foydalanish ko'p mehnat va vaqtni talab etadi. Mashg'ulotlarning zamonaviy axborot vositalari yordamida tashkil etilishi bolalarning qiziqishini oshiradi. Bunday intilish o'qib-o'rganayotgan bolalarni yetuk, intellektual salohiyatli bo'lib yetishishini ta'minlaydi.

Respublikamizning ko'pgina maktabgacha ta'lim muassasalarida tajribali tarbiyachilar tomonidan texnik vositalarni tatbiq etishi orqali mashg'ulotning samaradorligini oshirishga erishayotganligini ta'kidlab o'tish lozim. Lekin zamonaviy axborot texnologiyalarining shiddat bilan rivojlanishi, texnik vositalarga talab va ehtiyojning ortib borishi bilan mazkur texnologik vositalarni ishlab chiqish va ulardan foydalanish sifat jihatidan ancha orqada qolmoqda.

“Bugungi kunda yoshlarimiz nafaqat o'quv dargohlarida, radio-televideniye, matbuot, internet kabi vositalar orqali ham rang-barang axborot va ma'lumotlarni olmoqda”, – deb ta'kidlaydi Birinchi Prezidentimiz [4].

Darhaqiqat, so'nggi yillarda fan-texnikaning yanada rivojlanishi ta'sirida ta'lim tizimiga kompyuterlashgan texnologik vositalarni tatbiq etish, o'quv fanlarini bevosita axborot-kommunikatsion texnologiyalari bilan bog'lashga intilish tobora kuchayib bormoqda.

Axborot-kommunikatsion texnologiyalaridan foydalanish bo'yicha olib borilayotgan ilmiy tadqiqot ishlarining tahlili ta'lim jarayonida bunday dasturiy vositalardan foydalanish masalasiga, asosan, jahon miqyosida yangi pedagogik texnologiyalarga o'tish bilan bog'liq muammo sifatida e'tibor berilayotganligi va bu borada sezilarli natijalarga erishilganligini ko'rsatdi [5-11].

Axborot texnologiyalari ta'lim berishning zamonaviy usullaridan eng muhimi bo'lib, ularni qo'llash bolalarning shaxsiy sifatlarini rivojlantirish va takomillashtirish imkonini beradi. Mazkur usul o'ziga xos didaktik va uslubiy asoslarga egadir. “Ilk qadam” dasturi asosida uning o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda axborot texnologiyalarini qo'llash pedagogikaning dolzarb masalalaridan biridir. Shu bois mamlakatimizda uzluksiz ta'lim tizimini takomillashtirish va zamonaviy axborot texnologiyalariga asoslangan jahon andozalari darajasiga ko'tarish muammosi davlat siyosati darajasiga ko'tarilgan. Bu vazifalarni hal qilish uchun esa, birinchi navbatda, ta'lim jarayonini tubdan isloh qilish, unga jahonning rivojlangan davlatlarida keng qo'llanilayotgan zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalarni izchillik bilan tatbiq etish zarur [7-12].

Jamiyatni kompyuterlashtirish, axborot texnologiyalarini rivojlantirish bo'yicha vazifalarni hal etish uchun 2002-yil 30-maydagi O'zbekiston Respublikasi Birinchi Prezidentining “Kompyuterlashtirishni yanada rivojlantirish va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish to'g'risida”gi Farmoni qabul qilindi. Farmon kelgusi yillarda axborotlashtirish sohasidagi davlat siyosatining strategik ustuvorligini belgilab beradi. Farmonda belgilangan tadbirlarning amalga oshirilishi, axborotlashtirishning milliy tizimi barpo etilishi, jamiyatning barcha a'zolari hayotiga kompyuter texnikasi va axborot texnologiyalarining kirib borishi uchun shart-sharoit yaratadi.

Mazkur Farmonni bajarish yuzasidan Vazirlar Mahkamasining Qarorida 2002–2010-yillarda kompyuterlashtirish va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini rivojlantirish dasturi tasdiqlandi. Qabul qilingan hujjatlarda ta'lim tizimini kompyuterlashtirish va axborot texnologiyalarini yuqori saviyada tatbiq etish, uni rivojlantirish va takomillashtirishning aniq vazifalari oldiga qo'yilgan va maqsadli yo'nalishlari ifodalab berilgan.

Ko'rsatib o'tilgan chora-tadbirlar natijasida mamlakatimiz maktabgacha ta'lim tizimida telekommunikatsiyalar, kompyuter va axborot texnologiyalarining roli yanada oshadi. O'quv jarayonining texnik qurilmalar va xizmatlarning eng zamonaviy turlari bilan ta'minlanishi respublikamizning jahonda yuz berayotgan ilmiy-texnika taraqqiyotiga muvaffaqiyatli integratsiyalashuvi uchun imkon yaratadi.

XULOSA

Darhaqiqat, ta'limni axborotlashtirish jamiyatni axborotlashtirish jarayonining muvaffaqiyatli amalga oshirilishining muhim shartidir. Bu jarayon rivojlantiruvchi ta'limni amalga oshirish maqsadida yangi axborot texnologiyalarini qo'llash, bu texnologiyalarning metodlari va vositalaridan foydalanish, ta'lim-tarbiyaning barcha bosqichlarini jadal-lashtirish orqali uning sifati va samaradorligini oshirish va, pirovardida, yoshlarni axborotlashgan jamiyat sharoitida yashashga tayyor qilib tarbiyalash masalalarini o'zida qamrab oladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Kompyuterlashtirishni yanada rivojlantirish va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish to'g'risida"gi Farmoni. O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari to'plami. T., 2002. 30 may. – B. 52.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini yanada joriy etish va rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori. O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari to'plami. 2012. – №13.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni. O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari to'plami. T., 2017. B.39.
4. Karimov I.A. (2009). "Yuksak ma'naviyat-yengilmas kuch". Toshkent: "Ma'naviyat", – B. 110–114.
5. Abduqodirov A.A. va boshqalar. (2002). Axborot texnologiyalari. T.: 148 bet.
6. Adilova S. (2001). Multimedia vositalari va ularni ta'lim jarayonida qo'llash. // Pedagogik ta'lim. №2. – B. 20–21.
7. Yoziyeva U.L. (2021). The Role And Role Of The Media In The Formation Of The Natural Scientific World Of Preschool Children. Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT), 12(7), 963–967.
8. Lutfullayevna Y.U. (2016). About the efficiency of student centered learning information security based on interdisciplinary integration. European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences Vol, 4(2).
9. Орипова Н.Х., & Ёзиева У.Л. (2016). Особенности педагогического процесса в воспитании у молодежи общенациональных ценностей. Журнал научных публикаций аспирантов и докторантов, (2), 30–32.
10. Орипова Н.Х., & Келдиярова В.Б. (2018). Формирование образного мышления учеников начальных классов через интеграционное обучение. Журнал научных публикаций аспирантов и докторантов, (7), 43–45.
11. Khalilovna O.N., Axmatjanovna M.M., Kosimovich N.U., & Botirovna K.V. (2020). Main core and meaning of shaping professional faith. Journal of Critical Reviews, 7(2), 242-245.
12. Khalilovna O.N., Lutfullayevna B.L., Kosimovich N.U., & Yusupovna R.M. (2020). Historical studies in the pedagogical training and ways to improve vocational training. Journal of Critical Reviews, 7(3), 274–277.